

Minorii și drepturile lor  
în proceduri penale

Februarie 2022

# EVALUAREA INDIVIDUALĂ A TINERILOR ÎN CONTACT CU LEGEA



**Terre des hommes**  
Sprijin copiilor.

Broșură realizată în cadrul proiectului FOCUS coordonat de Terre des hommes Ungaria și implementat în România de Fundația Terre des hommes.



Acest material a fost realizat în cadrul FOCUS, proiect co-finanțat prin programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene.

# Ce înseamnă în context penal

evaluarea individuală a minorilor și de ce este nevoie de ea

Evaluarea individuală este primul pas pentru o justiție orientată spre copil, ea permite profesioniștilor să se concentreze asupra nevoilor și punctelor forte ale copilului. Ea este o precauție esențială împotriva discriminării și un prim semn că acești copii beneficiază de serviciile de suport la care au dreptul.

Copiii vizați de evaluările individuale includ:



## 01.

Copiii victime

## 02.

Copiii care pot fi victime

## 03.

Copiii suspecti

## 04.

Copiii care au fost acuzați

În centrul tuturor proceselor de evaluare individuală se află necesitatea de a se concentra asupra circumstanțelor fiecărui copil, de a-l împuternici pe copil să-și acceseze drepturile procedurale și de a dota diferitele agenții și profesioniști implicați în proces cu informațiile de care au nevoie pentru a-i ajuta să decidă și să pună în aplicare măsurile specifice solicitate.

Convențiile Națiunilor Unite și directivele Uniunii Europene stabilesc obligații generale pentru a realiza evaluări individuale ale nevoilor și circumstanțelor copiilor implicați în proceduri penale, în calitate de victime, suspecti sau acuzați, iar statele membre au obligația legală de a identifica forma și modul în care vor fi efectuate aceste evaluări atunci când un copil este implicat într-o procedură penală în calitate de victimă, suspect, sau acuzat.



## Ce se întâmplă în România

---

În România, deși sunt depuse eforturi semnificative la nivelul fiecărui caz pentru a servi celor mai bune interese ale copiilor, lipsesc standardele clare de calitate pentru evaluările individuale și este o foarte mare nevoie de instanțe și judecători specializați în lucrul cu copiii, de camere separate de interogare și de așteptare, prietenoase cu copilul.

# Ce se poate face pentru binele copiilor

---

Specialiștii implicați în evaluarea individuală a copiilor (ofițeri de poliție, avocați, asistenți sociali, psihologi, procurori, judecători, lucrătorii de probațiune, profesioniști din domeniul sănătății, persoanele care lucrează în centrele de detenție sau în centrele educative, persoanele care lucrează în instituții la care sunt trimiși copiii, persoanele implicate în furnizarea de servicii copiilor) ar trebui să reflecteze și să găsească cele mai potrivite răspunsuri (în baza cărora să acționeze), la câteva întrebări:

**01.**

**Cum pot contribui, efectua sau utiliza evaluarea pentru a ajuta copilul să își acceseze drepturile?**

**02.**

**De ce cunoștințe am nevoie în legătură cu responsabilitățile și influența pe care o am asupra situației copilului? (de exemplu, pentru proceduri/garanții/rezultate)**

**03.**

**Cum pot dobândi cunoștințe despre nevoile și situația copilului?**

**04.**

**Ce rol am în raport cu evaluarea individuală?**





**Proiectul FOCUS** - Protecția copiilor implicați în procese penale pledează pentru o justiție centrată asupra copilului și pune la dispoziția specialiștilor o serie de instrumente și resurse menite să sprijine activitatea acestora în procesul de evaluare individuală a copiilor, între acestea regăsindu-se Standardele FOCUS elaborate în conformitate cu legislația UE, inclusiv cu respectarea Cartei Drepturilor Fundamentale și a Convenției ONU privind drepturile copilului.

Standardele pot sprijini autoritățile și practicienii (i) în dezvoltarea proceselor de efectuare a evaluărilor individuale, (ii) în realizarea evaluărilor individuale în conformitate cu drepturile copiilor și (iii) în utilizarea evaluărilor individuale, pentru a se asigura că drepturile și nevoile copiilor sunt îndeplinite.



## Din perspectiva Standardelor FOCUS, care oferă câteva principii de ghidare, evaluarea individuală ar trebui să fie:

- 01. Holistică și cuprinzătoare:** Indiferent dacă sunt victime, acuzați sau suspecti, copiii implicați în justiția penală vor beneficia de o evaluare individuală a tuturor circumstanțelor în scopul luării măsurilor necesare pentru a satisface toate nevoile lor și pentru a le respecta drepturile în timpul procedurilor de justiție penală, de protecție a copilului și de asistență socială care decurg din infracțiune. Este important ca evaluarea individuală să ia în considerare personalitatea și nivelul de maturitate al copilului, mediul economic, social și familial al copilului, precum și orice vulnerabilități specifice pe care le poate avea copilul.
- 02. Incluzivă:** Procesul de efectuare și de utilizare a evaluărilor individuale va fi adaptat după cum este necesar, astfel încât să țină seama de nevoile tuturor copiilor, indiferent de vârstă, naționalitate, circumstanțe personale sau caracteristici. Este importantă evitarea oricărei situații de discriminare astfel încât niciun copil să nu fie exclus sau să-i fie restricționat accesul într-un demers de evaluare individuală, pe baza caracteristicilor sale personale sau a circumstanțelor sociale.
- 03. Participativă:** Furnizarea de informații, sprijin și asistență copiilor îi ajută să își poată accesa drepturile. Acest lucru ar trebui realizat prin implicarea copiilor, ascultarea lor, luarea în considerare a opiniilor lor și obținerea consimțământului



acestora. Opiniile copilului ar trebui solicitate în mod expres cu privire la elementele cheie ale evaluării, iar constatările evaluării ar trebui să fie împărtășite copilului într-un mod adecvat vârstei și înțelegerii acestuia.

## 04. **Centrată pe copil și sensibilă la copil:**

Interesul superior al copilului ar trebui să fie principala considerație în toate problemele legate de copil.

Este important ca evaluarea individuală să fie centrată pe nevoile copilului și realizată în moduri prietenoase (luând în considerare locul în care se desfășoară evaluarea, calendarul, tehnicile de interviu și sprijinul disponibil).

## 05. **Continuă și în timp util:**

Evaluarea individuală ar trebui să aibă loc cât mai curând posibil, la începutul procesului, ea contribuind la acțiuni pe parcursul procedurilor penale și nu numai. Ar putea fi necesară actualizarea evaluării, în cazul în care circumstanțele legate de copil se schimbă, astfel încât este relevant ca evaluările individuale să fie disponibile pentru a fi utilizate în timp util cu scopurile pentru care sunt destinate.



- 06. Multidisciplinară și colaborativă:** O abordare multidisciplinară permite ca diferitele dimensiuni ale circumstanțelor copilului să fie luate în considerare în mod corespunzător și poate ajuta la facilitarea identificării oricăror dificultăți sau vulnerabilități pe care le poate avea copilul. Abordarea multidisciplinară și colaborativă facilitează eficiența și viziunea holistică, asigurând cadrul în care copilul să nu fie supus unor procese de evaluare repetitive, ceea ce riscă să agraveze traumele copiilor victime și poate agrava alte dificultăți pe care le pot avea copiii.



- 07. Calitativă:** Pentru a înțelege mai bine copiii și nevoile lor specifice, este nevoie de implicarea unui personal calificat și special instruit la toate nivelurile. Instruirea specialiștilor ar trebui să fie multidisciplinară și să se desfășoare în mod regulat.
- 08. Durabilă și având resurse adecvate:** Evaluarea individuală ar trebui să fie un proces cu resurse alocate în mod corespunzător în ceea ce privește consolidarea capacităților și cooperarea între agenții. Resursele includ profesioniștii implicați, servicii de asistență, instrumente, liste de verificare, instruire, experți ad-hoc, tehnologie digitală pentru managementul cazurilor („cine poate intra în mediul digital și în ce scop?”) și finanțare stabilă.
- 09. Orientată spre impact:** O evaluare individuală este efectuată ca un mijloc specific de a produce rezultate concrete pentru a satisface nevoile și a îndeplini drepturile copiilor. Ea nu poate fi doar un exercițiu formal, întrucât ar trebui să contribuie la luarea deciziilor care abordează nevoile și drepturile copiilor și vizează măsurile care trebuie puse în aplicare pentru aceștia în cursul procedurilor penale, sau serviciile care trebuie să fie disponibile pentru acești copii – dintr-o perspectivă socială, educațională sau de sănătate.
- 10. Orientată spre progres (contribuie la învățare):** Procesul de evaluare a circumstanțelor și nevoilor individuale ale copilului ar trebui revizuit, monitorizat și adaptat pentru a ține seama de noile tendințe, evoluții și bune practici. O revizuire periodică a experiențelor din cadrul procesului de evaluare individuală va conduce la îmbunătățiri sistemice în ceea ce privește răspunsul la nevoile copiilor în cadrul procedurilor judiciare penale.

# Câteva păreri

ale tinerilor implicați în proceduri penale

"Cei care au făcut o faptă rea au cu atât mai mult nevoie de consiliere, pentru că altfel recidivează. Oare nu cel bolnav are nevoie de doctor?"

"Un psiholog, un asistent social, un mentor - sunt oameni cu care trebuie să stai de vorbă din prima zi în detenție."

"Autoritățile au o atitudine rece, distantă, ca și cum noi n-am simți, n-am avea emoții."

"Asistenții sociali ne cunosc ca oameni, nu ca infractori."



Prin proiectul **FOCUS**, obiectivul nostru principal a fost acela de a ne asigura că minorii care vin în contact cu legea, ca victime sau actori ai faptei penale, primesc individual atenție și au acces la sprijin personalizat. De asemenea am vizat o mai mare capacitate a profesioniștilor din justiția juvenilă de a lucra multidisciplinar pentru a evalua copiii (fie ei victime sau infractori).





Pentru mai multe despre standardele privind evaluarea individuală, instrumentul de reflecție etc și alte resurse, invităm specialiștii să consulte alte resurse utile pe site-ul [www.tdh.ro](http://www.tdh.ro) și [www.childhub.org](http://www.childhub.org).



Acest material a fost realizat în cadrul FOCUS, proiect co-finanțat prin programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene. Conținutul acestui material este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă opiniile Comisiei Europene. Comisia Europeană nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta.

Terre des hommes este o organizație independentă, neutră și imparțială, care are ca scop protecția drepturilor copiilor. Delegația română contribuie la crearea unei lumi în care drepturile copiilor, așa cum sunt definite în „Convenția privind drepturile copilului”, să fie întotdeauna respectate.

Terre des hommes Romania, Terre des hommes Grecia și Terre des hommes Ungaria au lucrat în implementarea FOCUS alături de Defence for Children Netherlands, Child Rights Centre – Serbia, Child Circle –Belgium și SAPI – Bulgaria.

